

Βιοηθική, Επιστήμη και Ορθοδοξία (Άγγελος Αλεκόπουλος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Image not found or type unknown

Το καίριο ερώτημα που τίθεται σήμερα είναι ποιο είδος Βιοηθικής επιζητούμε. Τη Βιοηθική εκείνη η οποία φέρει φιλοσοφικό και ανθρωπολογικό υπόβαθρο ή τη Βιοηθική εκείνη η οποία έχει ως προτεραιότητά της την αντιμετώπιση διλημμάτων;

Μέχρι πρόσφατα αυτά τα ζητήματα δεν είχαν αντιμετωπιστεί από τους Πατέρες της Εκκλησίας, επειδή δεν ετίθεντο. Η Βιοηθική μελετά την παράταση και τις διαδικασίες για το τέλος της ζωής, καθώς και τα ηθικά ζητήματα που εγείρονται από τις έρευνες και εξελίξεις της επιστήμης, και αντιμετωπίζει τον άνθρωπο σαν βιολογικό ον.

Η Ηθική στην Ορθοδοξία, ως επιστήμη, εκφράζεται από το «ζην εν Χριστώ» και από το «ζην κατά Θεόν», και έχει ως στόχο ο άνθρωπος να ζήσει ενάρετα και ηθικά. Δεν συγκεντρώνει κανόνες και αρχές, αλλά αναπτύσσει το ήθος στην εν

Χριστώ ζωή, στοχεύοντας στην ανάπτυξη της πνευματικότητας του ανθρώπου και στην ανάδειξή του σε κοινωνό της χάριτος του Αγίου Πνεύματος.

Η Ορθοδοξία δεν ξεχωρίζει την Ηθική από την Βιοηθική, απλά την αποδέχεται ως ειδικό κλάδο, ο οποίος ασχολείται με την εφαρμογή της Ηθικής σε σχέση με την εξέλιξη της ιατρικής, της βιολογίας και της τεχνολογίας. Η Ορθόδοξη Θεολογία παρέχει στήριξη και βοήθεια σε Βιοηθικά ζητήματα.

Η Ορθόδοξη Ηθική καθοδηγεί τον άνθρωπο, μιας και το περιεχόμενο της είναι οντολογικό και το ήθος του κτιστού ανθρώπου ολοκληρώνει την ύπαρξή του και οδηγεί την ψυχή του στην αιωνιότητα. Η άποψη της Χριστιανικής Βιοηθικής είναι άμεσα συνδεδεμένη με την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας σχετικά με το Ήθος.

Πρέπει να γίνει σαφές ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει το δικό της φρόνημα στα ζητήματα της Βιοηθικής και αυτά δεν έχουν σχέση με τα φιλοσοφικά συστήματα ή τις απόψεις της Δυτικής Θεολογίας. Η Ηθική της Ορθοδοξίας βασίζεται στο «πιστεύω» της και έχει και Έθος και Ήθος.

Οι επιστήμες όπως η ιατρική, η ψυχολογία ή η βιολογία, ορίζουν τον άνθρωπο, ως βιολογικό ον, ενώ η Ορθόδοξη Ανθρωπολογία εκφράζει ακριβώς τη σύσταση του ανθρώπου, ορίζοντας το διττό χαρακτηριστικό της φύσης του, δηλαδή το πνεύμα και την ύλη.

Η εξέλιξη της επιστήμης δεν μπορεί να σταματήσει και αυτό δεν το επιζητά ούτε η Εκκλησία, η οποία πάντα ήταν συνοδοιπόρος της και συμπαραστάτης της. Πλην όμως εγείρονται θέματα στη σημερινή κοινωνία σχετικά με την ευγονική, με την εξωσωματική γονιμοποίηση, με την αποφυγή του πόνου, με την παράταση της ζωής, με τις μεταμοσχεύσεις ή με την ευθανασία. Θέματα ζωής και θανάτου. Ως κλάδος της θεολογίας ή βιοηθική μελετά τις εγγενείς αξίες της ανθρώπινης ζωής, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η βιοϊατρική τεχνολογία μπορεί να υπηρετήσει τον έσχατο σκοπό της ζωής : τη μετοχή μας ως ανθρώπινων προσώπων στη προσωπική ζωή του Τριαδικού Θεού. Το βασικό μέλημα είναι να διακρίνει και να πραγματοποιεί μέσα στην Εκκλησία τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για κάθε Χριστιανό (ή Χριστιανή) για να πραγματώσει και να ολοκληρώσει την ζωή του σύμφωνα με την οικεία αίτηση των πληρωτικών: «Χριστιανά τα τέλη της ζωής ημών, ανώδυνα, ανεπαίσχυντα και ειρηνικά τέλη».^[1] Όμως ένας καλός θάνατος δεν είναι μια απλή υπόθεση.

Μόνο μέσα από το φρόνημα της Εκκλησίας μπορούμε να πάρουμε απαντήσεις. Μόνο μέσα από την καθοδήγηση και την προσευχή μπορούμε να πάρουμε απαντήσεις για τα Ηθικά μας προβλήματα. Η Ορθόδοξη ανθρωπολογία είναι

ρεαλιστική, αλλά συγχρόνως έντονα ασκητική και εσχατολογική. Αυτό που προσδιορίζει τον ανθρώπινο βίο δεν είναι η βιολογική συμπεριφορά αλλά αυτό που μπορεί να φθάσει ο άνθρωπος με την άσκηση του και την ανάδειξη του στη χριστιανική κοινωνία. Στην Ορθόδοξη παράδοση η έσχατη ζωή βαρύνει περισσότερο από την παρούσα.

[\[1\]](#) π. Ιωάννης Μπρεκ, «Βιοηθικά προβλήματα και Ορθοδοξία» , περιοδικό Σύναξη , τεύχος 68, Δεκέμβριος 1998, σελ. :6

Παρατήρηση: το παρόν κείμενο αποτελεί τμήμα της Διπλωματικής Εργασίας «Βιοηθικά προβλήματα στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας» που εκπόνησε ο κ. Άγγελος Αλεκόπουλος, στο πλαίσιο του προγράμματος «Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία» της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Νικόλαο Κόιο και την οποία η Πεμπτουσία δημοσιεύει με τη μορφή σειράς άρθρων.